

Utfärdad: 30.8.2023	Träder i kraft: 5.9.2023	Giltighetstid: Tills vidare
Rättsgrund: Lag om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), 99 § Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter om numrering och 135 § Rätt att begränsa användningen av ett abonnemang till mottagning av annat än kommunikationstjänster		
Genomförd EU-lagstiftning: -		
Ändringsuppgifter: Upphäver motivering och tillämpning av föreskriften 35 S/2021 M av den 15 juni 2021.		

Motivering till och tillämpning av föreskrift 35

om spärrtjänster för abonnemang (MPS 35 T/2023 M)

Innehåll

AVDELNING A: Centrala ändringar och ändringshistorik	3
1 Ändringar (MPS 35 T/2023 M)	3
2 Ändringshistorik som gäller äldre versioner av föreskriften	3
AVDELNING B: Detaljmotivering och anvisningar för tillämpning	5
1 Föreskriftens syfte	5
2 Tillämpningsområde	5
3 Definitioner	5
4 Gruppering av tjänster som används med abonnemanget	6
5 Gruppering av servicenummer enligt tjänsteinnehållet	6
6 Gruppering av tjänster som används via en dataförbindelse	8
7 Spärrtjänster för abonnemang	8
8 Restriktioner för spärrtjänster	9
9 Servicenummer som förmedlar kopplingar	10
10 Ikraftträdande	11
11 Erhållande av upplysningar och publicering	11
AVDELNING C: Lagstiftning	12
1 Rättsgrund	12
1.1 Finsk lagstiftning	12
1.2 EU-lagstiftningen	13
2 Övriga bestämmelser	13
1.1 Tjänsteleverantörens informationsskyldighet	13
1.2 Specifiering av fakturor och specifiering per uppkoppling	13
1.3 Konsumentskyddslagen	13
1.4 Betaltjänstlagen och lagen om betalningsinstitut	14

1.5	Transport- och kommunikationsverkets tekniska föreskrifter	15
1.6	Självreglering	15
	Referenslista	16
	Förteckning över bilagor	17
1	Gruppering av teletrafiken (telefontrafiken) enligt den nationella numreringsplanen.....	17
2	Gruppering av kortmeddelandetjänster enligt numreringsplanen för kortmeddelandetjänster	17

AVDELNING A: Centrala ändringar och ändringshistorik

1 Ändringar (MPS 35 T/2023 M)

- Punkt 3. Tjänstegrupper, i tabellen Tjänstegrupp I: allmännyttiga tjänster har nummerområdet 0900 fogats och nummerområdet 100 raderats
- Tjänstegrupp II: kundbetjäningstjänster, nummerområdet 100 har raderats
- Servicenummer som grundar sig på kundavtal och som inte berörs av spärrtjänsterna har uppdaterats

Bilaga 2

- Punkt 3 har fogats. Utanför tjänstegrupperna har SMS-nummer som inleds med 19 specificerats för "SMS Sender ID"

Det har inte blivit några ändringar i substansdelen. Bilagorna har uppdaterats så att de motsvarar de ändringar i numreringsområdena som införts i föreskrift 32 om numrering i ett allmänt telefonnät och som påverkar numreringsområdenas placering i tjänstegrupper.

2 Ändringshistorik som gäller äldre versioner av föreskriften

Föreskrift 35 S/2021 M

Det blev inte några ändringar i substansdelen. Bilagorna uppdaterades så att de motsvarar de ändringar i nummerområden som gjordes i föreskrift 32 om numrering i det allmänna telefonnätet.

Föreskrift 35 R/2016 M

Föreskriften uppdaterades så att den också gäller betalteletjänster som används via en dataförbindelse och som användaren kan välja att faktureras på teleräkning (när används också termen "telefonräkning").

Ändringen främjade abonnenternas möjlighet att kontrollera det sammanlagda upplupna avgiftsbeloppet på telefonräkningen och förbättrade abonnenternas rättsskydd i situationer där det upplupna avgiftsbeloppet på fakturan har varit oavsiktlig för abonnenten.

Följande ändringar gjordes i föreskrift 35 R/2016 M jämfört med den föregående versionen (35 Q/2014 M):

- Föreskriftens namn ändrades till för att beskriva den nya tankemodellen: från spärrkategorier inom teletrafiken flyttas till spärrtjänster för abonnemang,
- Hänvisningen till WAP-trafik ströks ur definitionerna då den ansågs vara föråldrad teknik,
- Spärrtjänsten för kortmeddelandetrafi ken ska också kunna spärra tillträde till en tjänst som används via en dataförbindelse eller till en del av en sådan tjänst vars användning eller kostnader debiteras på teleräkning,
- Benämningen P1-P4 för spärrtjänster för kortmeddelandetrafi k ändrades till T1-T4 för att göra kommunikationen om spärrtjänster lättare och för att kunna separera dem mellan teletrafiken och kortmeddelandetrafi ken.

Föreskrift 35 Q/2014 M

Hänvisningar till paragrafer ändrades så att de motsvarar paragrafnummer i informationssamhällsbalken (917/2014) [1]. Uppbyggnaden av föreskriften och motiverings- och tillämpningspromemorian ändrades så att den motsvarar Kommunikationsverkets anvisningar för utarbetning av föreskrifter. Vissa definitioner som närmast hänför sig till kortmeddelandetjänster fogades till föreskriften. Omnämmande av Kommunikationsverkets möjlighet att bevilja undantagstillstånd för förmedling av kopplingar fogades till föreskriftens 9 §.

Föreskrift 35 P/2011 M

Spärrbegränsningar som relaterade till numret 10022 togs bort från föreskriften, emedan Polisstyrelsen meddelade genom sitt beslut 8.2.2011 (Dnr 2020/2011/210) att användningen av larmnumret 10022 upphör från och med 21.2.2011. Enligt beslutet kan teleoperatörerna ta bort numret 10022 permanent från och med 1.9.2011.

Föreskrift 35 O/2010 M

Ur föreskrift nr 35 O/2010 M ströks Kommunikationsverkets förfarande för undantagstillstånd beträffande samtal som skulle kopplas till nummer i tjänstegrupp II via servicenummer som förmedlar kopplingar. Vid behandlingen av dessa fall övergick man till självreglering för teleföretag under ledning av MAPEL/Teleforum ry. Därtill ändrades inkluderingen av teleföretagets egna felmeddelandenummer i spärrkategorier så att det blev förenligt med föreskriften om nödtrafik (33).

För betaltjänster som omfattas av betaltjänstlagen (290/2010) anvisades egna nummerområden i Kommunikationsverkets numreringsföreskrift 32 O/2010 M. Dessa infördes i spärrkategorier enligt tjänstegrupp.

Föreskrift 35 N/2008 M

I föreskriften blev det tillåtet att tillhandahålla kortmeddelandetjänster förutom på nummer för kortmeddelandetjänster även på riksomfattande servicenummer och på nummer 118 under förutsättning att textmeddelandespärren även täcker dessa nummer. I föreskriften preciserades dessutom textmeddelandespärrens täckning i WAP-tjänster. Föreskriftens tillämpningsområde hade även dithills omfattat avgiftsbelagda tjänster som kan användas eller beställas via anslutningsteleföretagets WAP-gränssnitt och som debiteras på telefonräkningen; detta skiljer sig inte nämnvärt från den övriga telefon- och meddelandetrafiken på telefonräkningen. Detta hade emellertid inte uttryckts med tydlighet i föreskriften och därför förklarades det ytterligare i föreskriftstexten och motiveringarna.

Föreskrift 35 M/2008 M

Föreskriften förtydligade hur nummerupplysning och förmedling av kopplingar ingår i allmännyttiga tjänster. Ändringen hade ingen inverkan på spärrkategorierna i föreskriften.

Föreskrift 35 L/2008 M

Från och med ikraftträdandet av numreringsföreskrift 32 L/2008 M kunde alla nummer i tjänstegrupp I användas för nummerupplysning och förmedling av nationella kopplingar. Detta blev möjligt efter att fjärrspärr och spärr från det fasta nätet till mobilterminaler togs bort från de i föreskriften angivna spärren som teleföretagen är skyldiga att tillhandahålla sina kunder. Möjligheten att kringgå spärren via nationell koppling miste därmed sin betydelse vad gäller dessa spärrkategorier.

AVDELNING B: Detaljmotivering och anvisningar för tillämpning

1 Föreskriftens syfte

Syftet med föreskriften är att ge abonnenterna tillgång till spärrtjänster genom vilka de kan spärra samtal, textmeddelanden och datatjänster till sådana avgiftsbelagda tjänster som debiteras på teleräkning (telefonräkningen).

Genom föreskriften meddelas närmare föreskrifter om de spärrtjänster som teleföretagen enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska tillhandahålla. Spärr som tillhandahålls kan basera sig på typ av tjänst eller typ av trafik.

2 Tillämpningsområde

Föreskriften tillämpas på ett abonnemang i ett allmänt telefonnät. Begreppet allmänt telefonnät definieras i föreskriftens 3 §. Begreppet telefonnät täcker både fasta nät och mobilnät som i första hand används för målgruppskommunikation. Utöver sedvanliga telefon- och mobilnät kan telefonnäten även omfatta datanät, om dessa i första hand används för målgruppskommunikation och trafiken dirigeras med hjälp av E.164-nummer [10]. Tillämpningsområdet motsvarar således för sin del tillämpningsområdet för numreringsföreskrift M32 [2] eftersom genomförandet av spärrar baserar sig på den teletrafik som dirigeras med utgångspunkt i E.164-nummer och i nummer för kortmeddelandetjänster anvisade i enlighet med numreringsföreskriften. Föreskriften gäller trafik som sker med dessa nummer oberoende av teknik eller adresser som används för omdirigering av meddelanden.

Föreskriften tillämpas också på sådana inköp av tjänster eller produkter via en dataförbindelse som betalas på en teleräkning.

Tillämpningen av föreskriften förutsätter att abonnenten kan identifieras på ett tillförlitligt sätt. Detta förutsätter i sin tur ett skriftligt abonnemangsavtal. I abonnemangsavtalet fastställs entydigt abonnenten som har bestämmanderätt till de egenskaper som ska kopplas till abonnemanget. På grundval av detta tillämpas föreskriften inte på abonnemang till i förväg betald prepaid-tjänst, om inte ett skriftligt abonnemangsavtal har ingåtts om det. En abonnent av en prepaid-tjänst kan skaffa sig abonnemanget helt anonymt.

3 Definitioner

I paragrafen definieras termerna kortmeddelande, kortmeddelandetjänst, textmeddelande, bildmeddelande, multimediedelmeddelande och allmänt telefonnät.

Kortmeddelande är ett överbegrepp med textmeddelanden, bildmeddelanden och övriga kortmeddelanden som jämlika underbegrepp beroende på vilken typ av data som överförs.

Allmänt telefonnät avser ett mobilnät eller ett fast telefonnät som tillhandahålls en grupp av användare som inte har avgränsats på förhand och där det används numrering enligt Internationella teleunionens (International Telecommunication Union, ITU) rekommendation E.164. Också ett teleföretag som tillhandahåller VoIP-tjänster är verksamt i ett allmänt telefonnät, om tjänsterna tillhandahålls en grupp av användare som inte har avgränsats på förhand och om det från tjänsten finns en förbindelse till det allmänna telefonnätet, dvs. det är möjligt att ringa till det allmänna telefonnätet eller motta samtal från det allmänna telefonnätet.

Begreppen användare, teleföretag, abonnent och kommunikationstjänst är också väsentliga med tanke på föreskriften. Med användare avses enligt 3 § 7 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation en fysisk person som i egenskap av abonnent eller annars använder kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Begreppet teleföretag definieras i 3 § 27 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Med teleföretag avses en aktör som tillhandahåller nättjänster eller kommunikationstjänster för en grupp av användare som inte har avgränsats på förhand, dvs. bedriver allmän televerksamhet. Med abonnent avses enligt 3 § 30 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation en juridisk eller fysisk person som för något annat ändamål än televerksamhet har ingått avtal om leverans av kommunikationstjänster eller mervärdestjänster. Med kommunikationstjänst avses enligt 3 § 37 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation en tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av meddelanden i kommunikationsnät samt överförings- och sändningstjänster i masskommunikationsnät och interpersonella kommunikationstjänster.

4 Gruppering av tjänster som används med abonnemang

I punkt 4 indelas teletrafiken med tanke på genomförandet av spärrarna i telefontrafik och kortmeddelandetrafik. För grupperna anvisas nummer enligt numreringsföreskriften.

Spärrtjänsten för kortmeddelandetrafik ska också kunna spärra tillträde till en tjänst som används via en dataförbindelse eller till en del av tjänsten vars användning eller kostnader debiteras på teleräkning.

I punkt 4 underpunkt 1 indelas den utgående telefontrafiken i fem undergrupper. Grupperingen motsvarar indelningen i bilaga 1 till föreskriften som är en beskrivning av de första siffrorna i ett telefonnummer enligt vilka spärrar genomförs eller inte genomförs. Samtalsspärrar gäller bara utgående telefontrafik. Den första punkten avser internationella telenät dvs. utlandssamtal och de övriga punkterna olika typer av tjänster. Med kundavtal som nämns i 5 punkten i momentet avses i denna föreskrift ett separat avtal som ingås mellan teleföretaget och en abonnent som har ett abonnemangsavtal sedan tidigare. Detta avtal kompletterar abonnemangsavtalet med avseende på spärrtjänsterna.

I punkt 4 underpunkt 2 har kortmeddelandetrafik grupperats i två punkter: gratisnummer och tjänstegrupper i enlighet med bilaga 2. Spärrar för kortmeddelandetjänster gäller både utgående och inkommande trafik på det sätt som föreskrivs i punkt 7.

5 Gruppering av servicenummer enligt tjänsteinnehållet

Enligt punkt 5 grupperas tjänster enligt sitt innehåll och priset på samtalet påverkar inte grupperingen. Punkten gäller både telefonitjänster och kortmeddelandetjänster. Servicenumren är internationella, riksomfattande eller teleföretagsspecifika nummer samt nummer till kortmeddelandetjänster. För alla servicenummer är det tillåtet att ta ut en extra avgift med undantag för de gratisnummer som anges i bilaga 1 och 2 samt för nödnumret 112. Bestämmelser om ett maximipris vid telefonkommunikation ingår i 14 § i konsumentskyddslagen. Regleringen redogörs för närmare i avdelning C i detta dokument.

I denna punkt avses med servicenummer och deras gruppering betalteletjänster, om inte annat anges.

En betalteletjänst är en tjänst där samtalsavgiften utöver den ersättning som tas ut för den tekniska överföringen av samtalet även kan innehålla en ersättning som tjänsteleverantören uppbär för innehållet. Begreppet motsvarar uttrycket 'annat än kommunikationstjänster' som används i 135 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation [1]. Som motsats till betalteletjänster kan man betrakta teletrafik som grupperas enligt trafiktyp och vars avgift kallas sedvanlig samtalsavgift. På grund av komplexiteten i numreringssystemet och tjänstestrukturerna är indelningen dock inte alltid entydig eller heltäckande.

Gratisnummer, till exempel nummer som inleds med 0800 eller 116, motsvarar för övrigt beträffande användningssättet servicenummer för betalteletjänster, men är alltid enligt nummerområdets definition avgiftsfria för den som ringer samtalet. Detta gäller också textmeddelandetjänster som tillhandahålls som en tilläggstjänst till taltelefonitjänster på dessa nummer.

Enligt punkt 5 underpunkt 1 grupperas servicenummer för betalteletjänster utifrån innehållet i tjänstegrupperna I–IV. Etiska nämnden för avgiftsbelagda telefontjänster MAPEL, som arbetar i anknytning till Digital Forum Finland rf, har utarbetat basnormer för produktion av telefonitjänster [4]. I denna tas även ställning till kategorisering av olika slags tjänster i tjänstegrupperna I–IV såsom avses i föreskriften om spärrtjänster. Tjänstebeskrivningarna och grupperingen av tjänsterna i basnormerna binder inte Transport- och kommunikationsverket juridiskt, men till dessa delar har innehållit i normerna visat sig fungera i praktiken och avvikelser från dem är mycket sällsynta.

I punkt 5 underpunkt 2 preciseras sättet att placera en tjänst i rätt grupp i fall där tjänster som ingår i olika tjänstegrupper tillhandahålls på samma nummer. Om avsikten t.ex. är att erbjuda tjänster för såväl ärendehantering som för underhållning på samma nummer, ska tjänsten tillhandahållas på ett nummer i tjänstegrupp III (underhållningstjänster).

I punkt 5 underpunkt 3 föreskrivs om vilka nummer som får användas för betalteletjänster i respektive tjänstegrupp. För att det ska vara enklare att läsa bestämmelsen räknas numren inte upp här utan det finns en hänvisning till de aktuella punkterna i bilaga 1 och 2. Bestämmelsens ordalydelse är sådan att nummergrupperna i bilagorna inte får bindas till telefontrafik och kortmeddelandetrafik i texten, eftersom kortmeddelandetjänster kan tillhandahållas även på några taltelefonitjänster. Tjänstegruppen framgår av början på numret.

Nummer som inleds med 0100, 0200, 0300, 0600 och 0700 hör till de mest kända servicenumren för betalsamtal. På nummer 118 är det enligt numreringsföreskriften bara tillåtet att tillhandahålla nummerupplysning och förmedling av kopplingar, men inga andra allmännyttiga tjänster. På övriga nummer som anvisats för nummerupplysning och förmedling av kopplingar får man även tillhandahålla andra betalsamtals-tjänster i tjänstegrupp I.

Betaltelenummer som är förenliga med underpunkten omfattar även teleföretags-specifika servicenummer.

I punkt 5 underpunkt 4 anvisas de servicenummergrupper i vilka man överhuvudtaget får tillhandahålla betalsamtal och betal-sms. Det finns egna nummerområden för taltelefonitjänster och kortmeddelandetjänster, men i och med föreskrift 35 N/2008 M tilläts tillhandahållande av kortmeddelandetjänster även på riksomfattande servicenummer för taltelefoni. Detta förutsätter att de textmeddelandespärar som kopplats till ett abonnemang även täcker de textmeddelandetjänster som erbjuds på servicenumren för taltelefoni, och därför är tillhandahållande tillåtet bara i de mobilnät i vilka teleföretaget har gjort nödvändiga ändringar i sina bestämningar av spärrtjänster.

Syftet med punkt 5 underpunkterna 5 och 6 är dels att göra det känt vilka tjänster det är tillåtet att tillhandahålla på gratisnummer och på teleföretagsspecifika nummer, och dels att koncentrera sådana tjänster som orsakat mest problem för konsumenterna (underhållnings- och vuxenunderhållningstjänster) till nummer som är lätta att känna igen.

Nummerpresentation för samtal som utgår från avgiftsbelagda servicenummer ska blockeras i det originerande nätet, om numret för det anropande abonnemanget är ett avgiftsbelagt servicenummer som enligt denna föreskrift hör till tjänstegrupperna II-IV.

6 Gruppering av tjänster som används via en dataförbindelse

Med tjänster som används via en dataförbindelse avses i detta sammanhang till exempel produkter eller tjänster som köps via www-sidor eller applikationsbutiker och fakturan för köpet betalas via telefonräkningen.

Tjänster som används via en dataförbindelse grupperas enligt tjänsteinnehållet (inte enligt servicenumret) i de tjänstegrupper som anvisas i punkt 5 underpunkt 1 i föreskriften.

Vid tolkningar som gäller gruppering av tjänster som används via en dataförbindelse utnyttjas MAPELs basnormer på samma sätt som vid servicenummer.

7 Spärrtjänster för abonnemang

Punkt 7 behandlar spärrtjänster för telefontrafik i det allmänna telefonnätet oavsett teknologi och omfattar därför spärrtjänster för taltelefonitjänster i såväl fasta nät som mobilnät.

I punkt 7 underpunkt 1 fastställs de spärrtjänster som teleföretaget åtminstone ska erbjuda sina abonnenter. Utöver de spärrtjänster som nämns i bestämmelsen kan teleföretaget erbjuda abonnenten övriga spärrtjänster. För dessa egna tjänster kan teleföretaget ta ut en avgift.

Spärrtjänsterna för teletrafik (telefontrafik) har indelats i en spärr för utgående utlandstrafik (U) och spärrar för de olika tjänstegrupperna (P). Det finns fyra nivåer av tjänstespärrar (P1–P4). Spärrkategori U är en så kallad ren utlandsspärr som omfattar utlandssamtal som rings genom direkt nummerval och ett servicenummer som förmedlar kopplingen. Spärrtjänsterna har grupperats från den mest omfattande spärren till den lindrigaste så att P1 som enda enskilda spärr omfattar både tjänster som förmedlar kopplingar och alla de fyra tjänstegrupperna I–IV. De övriga spärrtjänsterna följer tjänstegrupperna i nummerordning; t.ex. P2 förhindrar trafik till tjänstegrupp II och täcker även grupperna III och IV, P3 förhindrar trafik till tjänstegrupp III och så vidare.

Utöver nämnda spärrtjänster ska teleföretaget avgiftsfritt erbjuda abonnenterna kombinationer av alla spärrkategorier med undantag för utlandsspärr i kombination med vuxenunderhållning, dvs. teleföretaget behöver inte erbjuda U+P4. Det har inte kommit till Transport- och kommunikationsverkets kännedom att det skulle finnas behov att närmare reglera detta i den här föreskriften.

Enligt punkt 7 underpunkt 4 förhindrar spärrtjänsten P2 inte samtal som tas via ett servicenummer som förmedlar kopplingar till sådana prismässigt förmånliga nummer i tjänstegrupp II som beviljats ett tillstånd enligt punkt 9 underpunkt 2 i form av självreglering. Dessa tjänster beskrivs närmare i motiveringen till punkt 9. Avsikten

är att en abonnent inte blir utan en sådan tjänst som beträffande innehållet skulle kunna höra till tjänstegrupp I men som tillhandahålls på ett nummer som ingår i tjänstegrupp II.

I punkt 7 underpunkt 6 konstateras att spärrtjänsterna inte gäller kundavtalsbaserade tjänster. Detta beror på att kunden har ingått ett separat avtal som kompletterar det eventuella ursprungliga spärravtalet.

Transport- och kommunikationsverket beviljar nummer som är tillåtna för tjänster som grundar sig på kundavtal och kontroll av uppringande nummer (A-numret) enligt underpunkt 6 för teleföretag på ansökan ur ett sådant nummerområde som teleföretaget sedan tidigare har i bruk. Det handlar alltså om Transport- och kommunikationsverkets bekräftelse på att ett enskilt nummer inte behöver inkluderas i de spärrtjänster som teleföretaget hanterar.

Spärrtjänsterna för kortmeddelandetrafik gäller både utgående och inkommande kortmeddelandetrafik. Det här har blivit nödvändigt eftersom det har utvecklats tjänster som beställs t.ex. via en webbplats men faktureras som mottagna betal-sms. Likaså gäller spärrtjänster för kortmeddelandetrafik inköp av tjänster eller produkter via en dataförbindelse, om tjänsten eller produkten betalas på en teleräkning.

Spärrtjänsterna för kortmeddelandetrafik har grupperats i fyra nivåer (T1 - T4) på samma sätt som spärrtjänsterna för teletrafik i underpunkt 3 i denna punkt.

I punkt 7 underpunkt 9 avses att teleföretaget helt och hållet ska koppla bort möjligheten att sända textmeddelanden eller multimedie-meddelanden. Skyldigheterna att tillhandahålla spärrtjänster för kortmeddelandetjänster berör alltså även multimediala meddelanden. Kravet gäller multimediala meddelanden självfallet bara till den del detta relaterar till abonnemangets egenskaper.

Meddelanden om prisuppgifter i början av ett samtal eller en textmeddelandetjänst grundar sig på tjänsteleverantörernas frivilliga åtgärder och kundservice-lösningar. I de normer som har utarbetats av MAPEL ges anvisningar för prismeddelanden. Allmänna bestämmelser om informationsskyldighet ingår i konsumentskyddslagen.

8 Restriktioner för spärrtjänster

I punkt 8 föreskrivs om sådana situationer och nummer på vilka en spärrtjänst inte får tillämpas. En spärrestriktion kan grunda sig på ett avtal mellan abonnenten och teleföretaget eller verkställs direkt med stöd av föreskriften. Spärrestriktionerna gäller både taltelefonitrafik och kortmeddelandetrafik.

Enligt underpunkt 1 kan en spärrtjänst förbigås samtalsvis till exempel med hjälp av ett lösenord eller via ett gränssnitt som reserverats för kunderna för hanteringen av abonnemang. Möjligheten att kringgå en spärr samtalsvis förutsätter avtal med abonnemangsteleföretaget.

Spärrestriktioner i enlighet med punkt 8 underpunkt 2 verkställs direkt med stöd av föreskriften. Ett teleföretag får inte förhindra trafik till något nummer eller någon tjänst som nämns i bestämmelsen. Genom bestämmelserna om nödnumret 112 strävar man i första hand efter att förhindra situationer där åtgärder för att rädda en människas liv, hälsa eller egendom kan äventyras på grund av spärren. Bestämmelsen har också anknytningar till 278 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation enligt vilken teleföretag som är verksamma i telefontät är skyldiga att sörja för att användarna per telefon eller via textmeddelande avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret.

Enligt punkt 8 underpunkt 3 får spärrtjänster enligt denna föreskrift inte förhindra trafik till nationella och internationella gratisnummer och inte heller till abonnemangsteleforetagets eget nummer för mottagning av felanmälningar. Till gratisnummer räknas även de alleuropeiska servicenummer som börjar med 116. Det finns inget behov av att spärra åtkomsten till gratisnummer eftersom de inte medför några kostnader för abonnenterna. Möjligheten att göra en felanmälan har dock betraktats som viktig oberoende av vilken spärrtjänst abonnenten har valt. Teleforetaget kan dock erbjuda egna spärrtjänster där man kan förhindra trafik även till gratisnummer och till teleforetagets eget nummer för mottagning av felanmälningar. Teleforetagen har också olika sätt att begränsa trafik, vilka kan betraktas som spärrtjänster. Dessa kan teleforetagen använda bl.a. vid obetalda räkningar utan abonnentens samtycke.

Det är inte ändamålsenligt att anvisa ett nummer för mottagning av felanmälningar i numreringsplanen. Ett sådant enskilt nummer har i föreskriften om spärrtjänster ersatts med begreppet 'felanmälningsnumret för det teleforetag som levererat abonnemang'. Teleforetaget kan välja felanmälningsnumret med beaktande av bestämmelserna på samma sätt som andra servicenummer.

9 Servicenummer som förmedlar kopplingar

I denna punkt föreskrivs närmare om till vilka nät och tjänster till vilka inte får kopplas samtal via ett servicenummer som förmedlar kopplingar.

Enligt föreskriften om numrering i ett allmänt telefonnät (numreringsföreskriften) [2] kan både nummerupplysning och förmedling av kopplingar erbjudas på servicenummer som anvisats för allmännyttiga tjänster.

Med en tjänst som förmedlar kopplingar avses detsamma som med en allmän nummerupplysnings- och kopplingstjänst i numreringsföreskriften. Från nummer som används för en allmän nummerupplysningstjänst och från nummer som används som servicenummer för förmedling av kopplingar får trafik kopplas förutom till nummer som används av abonnenter bara till allmännyttiga tjänster i tjänstegrupp I, och därmed är det inte tillåtet att via kopplingstjänster kringgå tjänstespärren för abonnemang med undantag för det som föreskrivs i underpunkt 2 om nummer i tjänstegrupp II.

Enligt numreringsföreskriften är det tillåtet att på servicenummer som förmedlar kopplingar utöver nummerupplysning och förmedling av kopplingar även tillhandahålla allmännyttiga tjänster i enlighet med tjänstegrupp I i denna föreskrift. Undantaget utgörs av 118. På detta nummer är det enligt numreringsföreskriften bara tillåtet att tillhandahålla nummerupplysning och förmedling av nationella kopplingar.

Enligt punkt 9 underpunkt 2 kan ett teleforetag beviljas tillstånd att koppla samtal också till ett bestämt nummer i tjänstegrupp II vars pris är förmånligt. Tillstånden beviljas i enlighet med processen för självreglering i branschen under ledning av MAPEL/Digital Forum Finland rf.

Med stöd av föreskriften har Transport- och kommunikationsverket tidigare av grundad anledning beviljat tjänsteleverantörer undantagstillstånd för att koppla samtal via ett servicenummer som förmedlar kopplingar också till ett bestämt nummer i tjänstegrupp II. Ett sådant vägande skäl kunde t.ex. vara en situation där en tjänst (t.ex. taxinumner) som entydigt och enligt vedertagen praxis ska betraktas som allmännyttig tjänst tillhandahålls på ett nummer i tjänstegrupp II och det inte är ändamålsenligt att ändra numret.

Bland numren i grupp II har det alltid funnits tjänster som även kunde höras till grupp I. Förfarandet med undantagslov byggdes ursprungligen upp i föreskriften för övergångsperioden och målet var att man steg för steg skulle välja servicenummer

ur rätt tjänstegrupp. Detta mål uppnåddes emellertid inte. I stället har nummerupplysningsföretagen på grund av sina kundönskemål ett regelbundet återkommande behov av undantagstillstånd för nya nummer i tjänstegrupp II. Eftersom processen för undantagstillstånd enligt föreskriften om spärrtjänster var tung, överfördes administrationen av undantagstillstånd till självregleringen i anknytning till Teleforum genom föreskrift 35 O/2010 M. Därmed kan även priset på tjänsten bättre beaktas vid beviljandet av tillstånden.

Innehållet i tjänsterna bedöms på samma sätt som tidigare och målet är fortfarande att från första början placera tjänsterna i rätt tjänstegrupp. Med hjälp av självregleringsprocessen kan man dock i fortsättningen bevilja nummerupplysningsföretag rätt att koppla samtal även till bestämda, förmånliga nummer i tjänstegrupp II.

Möjligheten att koppla samtal till nummer i tjänstegrupp II utvärderas av arbetsgruppen vid MAPEL. Arbetsgruppen är öppen för nummerupplysningsföretag och teleföretag och den samlas två gånger per år. Ett nummerupplysningsföretag begär utlåtande/ställningstagande av MAPEL om de nummer som företaget vill koppla samtal till. Både tjänstens pris och användningsändamålet för numret utreds av arbetsgruppen med hjälp av tjänsteleverantören och det teleföretag som driver tjänsten. Nummer på listan och deras priser går igenom halvårsvis. Tjänster vars pris överstiger den avtalade gränsen tas bort från listan. MAPEL/Digital Forum Finland rf för en lista på de nummer i tjänstegrupp II till vilka nummerupplysningstjänsterna kan vidarekoppla samtal.

Enligt paragrafens 3 mom. kan Transport- och kommunikationsverket bevilja undantagstillstånd för förmedling av kopplingar också från ett annat nummer än nummer i tjänstegrupp I. Närmare bestämmelser om förutsättningar för beviljande av undantagstillstånd samt anvisningar för ansökan om undantagstillstånd ges i punkt 20 i nummeringsföreskriften och i motiveringen till den.

10 Ikraftträdande

Denna föreskrift träder i kraft den 5. september 2023 och gäller tills vidare.

Genom denna föreskrift upphävs motivering och tillämpning av föreskriften 35 S/2015 M av den 15 juni 2021.

11 Erhållande av upplysningar och publicering

Föreskriften har publicerats i Transport- och kommunikationsverkets föreskriftssamling och kan erhållas vid Transport- och kommunikationsverkets kundtjänst.

Föreskriften samt motiverings- och tillämpningspromemorian publiceras också elektroniskt på Transport- och kommunikationsverkets webbplats och i Finlands elektroniska författningssamling Finlex.

AVDELNING C: Lagstiftning

1 Rättsgrund

1.1 Finsk lagstiftning

Transport- och kommunikationsverkets föreskrift om spärrkategorier baserar sig på 135 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), enligt vilken ett teleföretag på abonnentens begäran avgiftsfritt ska spärra användningen av ett abonnemang för andra tjänster än kommunikationstjänster och utgående trafik från abonnemanget till en viss trafiktyp, om det tekniskt är enkelt att genomföra spärrningen. Om spärrningen senare avlägsnas på abonnentens begäran, får teleföretaget enligt bestämmelsen ta ut en avgift för åtgärden. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om vilka spärrtjänster abonnenterna åtminstone ska erbjudas, om det tekniska utförandet av spärrtjänster och om prisinformation för samtalen.

Föreskriften innehåller inga bestämmelser som redan föreskrivs på lagnivå i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. I föreskriften finns i allmänhet endast tvingande krav. Transport- och kommunikationsverket utfärdar vid behov särskilda rekommendationer och anvisningar i anknytning till föreskrifterna.

Syftet med bestämmelserna är att främja abonnenternas möjligheter att på eget initiativ begränsa användningen av telefonen och de kostnader som hänger samman med användningen.

135 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, Rätt att begränsa användningen av ett abonnemang till mottagning av annat än kommunikationstjänster

Ett teleföretag ska på abonnentens begäran avgiftsfritt spärra användningen av ett abonnemang för andra tjänster än kommunikationstjänster och utgående trafik från abonnemanget till en viss trafiktyp, om det tekniskt är enkelt att genomföra spärrningen. Om spärrningen senare avlägsnas på abonnentens begäran, får teleföretaget ta ut en avgift för åtgärden.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om vilka spärrtjänster abonnenterna åtminstone ska erbjudas, om det tekniska utförandet av spärrtjänster och om prisinformation för samtalen.

Ett teleföretag har rätt att spärra användningen av en annan tjänst än en kommunikationstjänst, om

- 1) abonnenten inte inom två veckor från det att en betalningsuppsmaning har sänts betalar en till betalning förfallen faktura för den andra tjänsten,*
- 2) abonnenten överskrider den limit som avses i 112 §, eller*
- 3) det behövs för att förhindra missbruk eller skador.*

Teleföretaget ska utan dröjsmål underrätta abonnenten om en sådan spärrning som avses i 3 mom.

Teleföretaget har rätt att vägra koppla upp samtal eller att annars spärra användningen av en sådan annan tjänst än en kommunikationstjänst vars uppenbara syfte är att sträva efter orättmätig ekonomisk vinning och som medför avgifter för abonnenten.

1.2 EU-lagstiftningen

I artikel 88.2 i Europeisk kodex för elektronisk kommunikation [3] föreskrivs om abonnenternas rätt att övervaka och kontrollera sina utgifter. Syftet med bestämmelsen är att ge abonnenterna möjlighet att på ett selektivt sätt förhindra utgående samtal av en viss typ eller samtal till vissa typer av nummer, t.ex. betalsamtalstjänster. I del A i bilaga VI till direktivet ges en bestämmelse om spärrning av utgående trafik.

2 Övriga bestämmelser

1.1 Tjänsteleverantörens informationsskyldighet

Krav på tjänsteleverantörens informationsskyldigheter finns i 176–181 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. I 176 § bestäms om uppgifter som en leverantör av informationssamhällets tjänster enkelt, direkt och fortlöpande åtminstone ska hålla tillgängliga för tjänstemottagarna och myndigheterna. I lagens 177 § bestäms om krav som gäller informationsskyldighet vid beställning. I lagens 178 § bestäms om tillhandahållande av avtalsvillkor och i 179 § om beställning och mottagningsbekräftelse. I lagens 180 § bestäms om tidpunkten när beställningar och mottagningsbekräftelser anses vara mottagna. I lagens 181 § bestäms om uppfyllande av formkrav för avtal på elektronisk väg.

1.2 Specifiering av fakturor och specifiering per uppkoppling

Enligt 134 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska teleföretag kostnadsfritt och utan begäran specificera fakturan för användning av ett abonnemang. I paragrafen bestäms om de faktureringsposter som åtminstone ska framgå utan svårighet.

Teleföretaget ska, förutom de ovan nämnda, också ge en fullständig specifiering av en faktura per uppkoppling där det är fråga om betalning via en automatisk tjänst för en nytthet eller tjänst som för abonnenten i första hand innebär andra betalningar än avgifter för användning av kommunikationstjänster. Andra uppkopplingar till betalteletjänster ska specificeras för abonnenten/i fakturan endast per tjänstetyp. En specifiering per uppkoppling får inte innehålla identifieringsuppgifter om kostnadsfria tjänster eller sådana uppgifter som omfattas av integritetsskyddet. Transport- och kommunikationsverket har utfärdat närmare anvisningar för fakturaspecifikation [8].

1.3 Konsumentskyddslagen

Kraven i den allmänna konsumentskyddslagstiftningen gäller också utbudet av telefon- och kortmeddelandetjänster: Viktiga är framför allt kapitel 2 i konsumentskyddslagen (38/1978) [5] med bestämmelser om marknadsföring, liksom kapitel 6 som handlar om distansförsäljning.

2 kap. 14 § i konsumentskyddslagen, kostnader för telefonkommunikation

Vid telefonkommunikation som gäller ett avtal om konsumtionsnyttigheter som näringsidkaren har ingått får näringsidkaren inte anlita en tjänst för vars användning konsumenten orsakas kostnader som överstiger taxan i konsumentens anslutningsavtal eller kostnader som överstiger en kalkylmässig normaltaxa som motsvarar taxan i anslutningsavtalet.

Den kalkylmässiga normaltaxan är en på teleföretagens minimiprissättning och marknadsandelar baserad taxa utökad med 20 procent. Kommunikationsverket ska beräkna och offentliggöra den kalkylmässiga normaltaxan årligen. Närmare bestämmelser om sättet att beräkna normaltaxan och om offentliggörandet av den utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Om näringsidkaren bryter mot bestämmelserna i denna paragraf, har konsumenten rätt att få ersättning av näringsidkaren för de telefonkostnader som överstigit den högsta möjliga taxan enligt 1 mom.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas inte på avtal om finansiella tjänster eller finansiella -instrument.

Konsumentombudsmannen övervakar att bestämmelsen följs. Justitieministeriet har utfärdat en förordning (109/2014) där det finns bestämmelser om att beräkna den kalkylmässiga normaltaxan [11].

Justitieministeriets förordning om normaltaxa för telekommunikation som gäller ett avtal om konsumtionsnyttigheter

(1 §) Kommunikationsverket ska vid beräkning av den kalkylmässiga normaltaxa som avses i 2 kap. 14 § i konsumentskyddslagen (38/1978) beakta de teleföretag som har de största marknadsandelarna utifrån antalet anslutningar till mobilnätet och vars sammanlagda marknadsandel utgör minst 95 procent. Kommunikationsverket ska för dessa företag med beaktande av deras respektive marknadsandel beräkna medeltalet av minimitaxorna i prislistorna över de mobilsamtalsavgifter som debiteras per minut.

(2 §) Kommunikationsverket ska offentliggöra den kalkylmässiga normaltaxan med en tiondels cents noggrannhet.

Transport- och kommunikationsverket har den 6 maj 2020 uppdaterat den kalkylmässiga normaltaxan som är 0,084 €/minut. Transport- och kommunikationsverket offentliggör den kalkylmässiga normaltaxan en gång per år. Den vid varje tidpunkt gällande taxan finns på Transport- och kommunikationsverkets webbsidor [9].

1.4 Betaltjänstlagen och lagen om betalningsinstitut

Föreskriften knyter också indirekt an till betaltjänstlagen (290/2010) [6] och lagen om betalningsinstitut (297/2010) [7].

Enligt 1 § 2 mom. 6 punkten i betaltjänstlagen ska lagen tillämpas på genomförande av betalningstransaktioner där betalarens samtycke till transaktionen ges med mobiltelefon, dator eller någon annan teleterminalutrustning eller utrustning för informationsteknik och där betalningen görs till operatören för systemet eller -nätet för telekommunikation eller informationsteknik vilken endast fungerar som förmedlare av betalningstransaktionen mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varan, tjänsten eller någon annan nytthet. En motsvarande bestämmelse ingår i 1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om betalningsinstitut.

I betaltjänstlagen och den relaterade lagen om betalningsinstitut ingår bestämmelser som förutsätter att den som tillhandahåller betaltjänster ska kunna skilja åt betaltjänster från sin övriga affärsverksamhet. Eftersom betaltjänster som tillhandahålls av teleföretag i allmänhet säljs med hjälp av avgiftsbelagda servicenummer (betaltele-tjänster), ska teleföretagen kunna skilja åt de tjänster som omfattas av betaltjänstlagens och betalningsinstitutslagens tillämpningsområde från övriga avgiftsbelagda tjänster. Det enklaste sättet att skilja åt betaltjänster från övriga avgiftsbelagda tjänster som tillhandahålls av teleföretaget är att placera dem i separata servicenummerområden.

Finansinspektionen och Konkurrens- och konsumentverket övervakar tillhandahållandet av betaltjänster.

1.5 Transport- och kommunikationsverkets tekniska föreskrifter

Föreskriften har nära samband med föreskriften om numrering i ett allmänt telefonnät (M32) som omfattar föreskrifter om hurdana nummer och prefix som får användas i televerksamhet och för vilka ändamål.

1.6 Självreglering

Intresseorganisationen för producenter av avgiftsbelagda telefontjänster Digita Forum Finland rf strävar att genom självreglering i branschen främja ett sakligt utbud av telefonitjänster även ur användarnas synvinkel. Etiska nämnden för avgiftsbelagda telefontjänster MAPEL, som arbetar i anslutning till föreningen, ger på begäran rekommendationer och tolkningar av innehållet, marknadsföringen och faktureringen av avgiftsbelagda telefoni- och textmeddelandetjänster. Nämnden har utarbetat en normuppsättning för produktion av telefonitjänster. I denna tas även ställning till kategorisering av olika slags tjänster i tjänstegrupperna I-IV såsom avses i Transport- och kommunikationsverkets föreskrift om spärrtjänster. Normerna innehåller också anvisningar för användningen av prismeddelanden och den maximala längden av samtal till vissa tjänster.

Transport- och kommunikationsverket understöder att innehållet i tjänsterna i första hand utvärderas genom i branschen tillämplig självreglering. Vid behov kan verket ingripa i nummeranvändning som strider mot föreskrifterna om numrering och spärrtjänster och om verksamheten inte rättas till på det sätt som förutsätts i bestämmelserna kan verket vidta åtgärder enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, t.ex. återkalla nyttjanderätten till ett nummer.

Referenslista

Referenslistan motsvarar läget vid tidpunkten för publiceringen av detta dokument. Läsaren rekommenderas att kontrollera den aktuella situationen. Bland annat Transport- och kommunikationsverkets alla föreskrifter har publicerats Transport- och på kommunikationsverkets webbplats på www.traficom.fi.

Referens	Beskrivning	Länk:
[1]	Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014)	https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140917
[2]	[33] Kommunikationsverkets föreskrift 32 T/2021 M om numrering i det allmänna telefonnätet	https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/480001/47180
[3]	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32018L1972
[4]	MAPEL, Basnormer för avgiftsbelagda telefontjänster (på finska),	http://www.mapel.fi/eettiset_saannot/
[5]	Konsumentskyddslagen (38/1978)	http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1978/19780038
[6]	Betaltjänstlag (290/2010)	http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20100290
[7]	Lag om betalningsinstitut (297/2010)	http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20100297
[8]	Transport- och kommunikationsverkets anvisningar för fakturaspecifikation	https://www.traficom.fi/sv/kommunikation/bredband-och-telefoni/specificerade-telefonrakningar
[9]	För konsumenternas telefonkommunikation debiteras en kalkylmässig normaltaxa	https://www.traficom.fi/sv/kommunikation/bredband-och-telefoni/konsumenternas-telefonkommunikation-debiteras-en-kalkylmassig
[10]	ITU-T rekommendation E.164 (11/10): The international public telecommunication numbering plan	http://www.itu.int/rec/T-REC-E.164/en
[11]	Justitieministeriets förordning om normaltaxa för telekommunikation som gäller ett avtal om konsumtionsnyttigheter	http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20140109

Förteckning över bilagor

1 Gruppering av teletrafiken (telefontrafiken) enligt den nationella numreringsplanen

Grupperingen av teletrafiken i denna bilaga motsvarar grupperingen i 4 § i föreskriften. I bilagan beskrivs telefonnumren och deras inledande siffror enligt vilka spärrar ska gälla eller inte gälla.

I första punkten konstateras vilka nummerriktningar som innebär internationell teletrafik.

Nationella och internationella gratisnummer anvisas i 2 punkten. Internationella gratistjänster som anvisats med prefixet 800, som motsvarar landsnummer, räknas inte som internationella men även för dessa gäller att en innehavare av ett operatörsprefix inte nödvändigtvis har möjlighet att använda internationella servicenummer. Då handlar det om en av spärrkategorierna oberoende förbjuden trafikhandling som abonnemangsteleforetaget utifrån en nummeranalys dirigerar till ett meddelande.

I 3 punkten ges en förteckning av nummerriktningarna i tjänstegrupperna I-IV, vars tjänster har grupperats i punkt 5 i föreskriften.

I 4 punkten anges servicenummer som grundar sig på kundavtal och kontroll av A-numret, och som därför inte berörs av spärrarna. Nummer som bekräftats på separat beslut samlas av informativa skäl även i föreskriftens bilaga.

2 Gruppering av kortmeddelandetjänster enligt numreringsplanen för kortmeddelandetjänster

Grupperingen av kortmeddelandetjänster i denna bilaga motsvarar indelningen i gratisnummer och servicenummer för betaltelejtjänster enligt 4 § i föreskriften. Gruppen med servicenummer för betaltelejtjänster har särskilda nummerområden för betaltjänster. I bilagan beskrivs telefonnumrens inledande siffror enligt vilka spärrar genomförs.

I 1 punkten har kortmeddelandeservicenumret 112 anvisats som allmänt nödnummer.